

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

76

Vragen van het lid **Eerdmans** (JA21) aan de Minister van Asiel en Migratie over de *Spreidingswet, de contourennota tot intrekking hiervan en haar uitspraken over dwang* (ingezonden 13 mei 2025).

Antwoord van Minister **Keijzer** (Asiel en Migratie) (ontvangen 22 september 2025). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2024–2025, nr. 2488.

Vraag 1

Blijft de Spreidingswet in alle facetten volledig van kracht tot het moment van intrekking, dat volgens uw contourennota ná 1 februari 2026 zal zijn? Zo nee, op welke punten niet en waarom is dit niet vermeld in uw contourennota? Zo ja, erkent u dat ook alle elementen van verplichte asielopvang en dwang tot die tijd onverkort blijven bestaan?¹

Antwoord 1

In de contourennota zijn de uitgangspunten opgenomen voor het wetsvoorstel dat voorziet in intrekking van de wet. Deze worden op dit moment nader uitgewerkt. Zoals eerder aan uw Kamer aangegeven wordt er uitvoering gegeven aan de Wet gemeentelijke taak mogelijk maken asielopvangvoorzieningen (hierna: de Spreidingswet) zolang deze van kracht is.

Vraag 2 en 3

Klopt het dat u heeft aangekondigd geen dwang en drang in te zullen zetten met betrekking tot asielopvang, ook niet als de Spreidingswet nog van kracht is?² Zo nee, wat is uw standpunt hierover dan wel?

Betekent het niet inzetten van dwang en drang dat het verdeelbesluit op papier weliswaar juridisch bindend is, maar in de praktijk echter niet, aangezien de verplichting tot het fysiek opleveren van de opvangplekken per 1 juli niet gehandhaafd gaat worden?

Antwoord 2 en 3

Gemeenten zijn gehouden aan hun wettelijke taak zolang de wet van kracht is. De Spreidingswet sluit aan bij het bestaande interbestuurlijke toezicht voor gemeentelijk taken als opgenomen in de wet revitalisering generiek toezicht,

¹ Telegraaf, 24 april 2025, <https://www.telegraaf.nl/nieuws/1654300802/faber-zet-streep-door-dwangelement-in-asielwet-daar-hou-ik-helemaal-niet-van>

² Telegraaf, 24 april 2025, <https://www.telegraaf.nl/nieuws/1654300802/faber-zet-streep-door-dwangelement-in-asielwet-daar-hou-ik-helemaal-niet-van>

het bijbehorende handboek en het algemeen beleidskader. Hiervoor is een rijksbrede interventieladder³ opgesteld die doorlopen wordt wanneer een gemeente haar wettelijke taak niet naar behoren uitvoert. Deze interventieladder wordt ook toegepast door provincies voor de wetten waarvoor zij toezichthouder zijn, zoals de huisvesting van statushouders. Er is geen vast tijdsplan verbonden aan de uitvoering van de stappen van de interventieladder. Sinds 1 juli signaleren en informeren we de eerste stap van de interventieladder. Dit betekent dat we met gemeenten in gesprek gaan en de stand van zaken bespreken over de invulling van hun taak aan de 12 provinciale regietafels (PRT's). Het doel is en blijft om gemeenten zoveel mogelijk te ondersteunen bij hun inzet.

Het is en blijft de inzet van het kabinet om de druk op de opvang te verminderen. Dit doen we in de eerste plaats door de wetsvoorstellen asielnoodmaatregelenwet en de wet invoering tweestatusstelsel. De Tweede Kamer heeft voor de zomer ingestemd met deze wetten. Deze zijn onderdeel van een breder pakket aan structurele maatregelen en wetsvoorstellen, met als doel om de asiel- en nareisinstroom te beperken en zo de druk op de gehele asielketen te verlichten.

Daarnaast is een belangrijk knelpunt dat een aanzienlijk deel van de asielopvangcapaciteit in gebruik is door statushouders die niet tijdig worden gehuisvest in een gemeente, vanwege de schaarste op de woningmarkt. In mijn brief⁴ van 11 juli jl. wordt nader toegelicht welke concrete stappen we zetten. Dit samenhangend pakket is gebaseerd op drie pijlers: het uitbreiden van (tijdelijke en gedeelde) huisvestingsoplossingen waar ook statushouders gebruik van kunnen maken, voldoende stabiele en betaalbare opvang en tot slot taal inburgering en werk.

Het kabinet werkt samen met gemeenten, corporaties en betrokken uitvoeringsorganisaties om de verschillende maatregelen vorm te geven. De Kamer wordt later dit jaar geïnformeerd over de stappen die we daarbij zetten en resultaten die we daarbij boeken.

Vraag 4

Erkent u dat het een verdraaiing van de werkelijkheid is om te doen alsof gemeenten de 90.000 plekken via de Landelijke Regietafel Migratie & Integratie (LRT) en Provinciale Regietafel (PRT) «vrijwillig» hebben aangeboden, aangezien de Spreidingswet zowel de verdeelbesluiten regelt als de verplichte asielopvang die hieraan ten gevolge ligt? Zo niet, waarom niet?

Antwoord 4

Dat beeld herken ik niet. De gemeenten geven uitvoering aan de wet. Deze voorziet in een fase tot 1 november 2024, waarin aan de provinciale regietafels gezamenlijk en in overleg invulling is gegeven aan de provinciale opgave.

Vraag 5

Garandeert u, nu u heeft aangekondigd geen dwang en drang te zullen inzetten, dat u het accepteert wanneer gemeenten op 1 juli niet de toegewezen opvangplekken in het verdeelbesluit opleveren? Zo nee, waarom niet? Erkent u dat dit in strijd is met uw aankondiging?

Antwoord 5

Zie het antwoord op vragen 2 en 3.

Vraag 6

Garandeert u, nu u heeft aangekondigd geen dwang en drang te zullen inzetten, dat de gemeenten die u in het verdeelbesluit heeft aangewezen voor de restopgave deze plekken niet op te hoeven leveren? Zo nee, waarom niet? Hoe kunt u zeggen dat u geen dwang en drang gaat inzetten wanneer u gemeenten tegelijkertijd wel houdt aan de restopgave die u hen onvrijwillig heeft toebedeeld in het verdeelbesluit?

³ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2012/09/26/handboek-wet-revitalisering-generiek-toezicht>

⁴ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2025/07/11/kamerbrief-maatregelen-huisvesting-statushouders>

Antwoord 6

Zie het antwoord op vragen 2 en 3.

Vraag 7

Wat is de stand van zaken met betrekking tot het invullen van deze «restop-gave» en hoe is dit proces tot nu toe verlopen?

Antwoord 7

Gemeenten bekijken op dit moment hoe zij, al dan niet in samenwerking met andere gemeenten, invulling geven aan de opgave zoals is opgenomen in het verdeelbesluit. Mijn ministerie was en is in gesprek met zowel provincies als individuele gemeenten om te kijken wat er nodig is om de plekken uit de verdeelbesluiten daadwerkelijk te realiseren.

Vraag 8

Betekent uw aankondiging dat u geen drang en drang zult inzetten, dat u de dertig gemeenten en de provincie die bezwaar hebben gemaakt tegen de in hun ogen te hoge aantallen in het verdeelbesluit in het gelijk stelt? Zo nee, waarom niet en hoe kunt u dit rijmen met uw eigen woorden?

Antwoord 8

Op dit moment wordt de bezwaarprocedure doorlopen. Op de uitkomst hiervan ga ik niet vooruitlopen.

Vraag 9, 10 en 11

Garandeert u in algemene zin dat u, ook wanneer de Spreidingswet nog van kracht is, op geen enkele wijze drang of dwang zult inzetten en dat gemeenten ongeacht het verdeelbesluit dus niet één opvangplek hoeven op te leveren wanneer zij dit zelf niet willen?

Waarom zegt u geen drang en dwang te zullen inzetten, terwijl in uw contourennota nog altijd wordt uitgegaan van zowel deze restopgave («verdeeld over 100 gemeenten die geen of te weinig plekken aanboden») als van het opleveren van de opvangplekken uit de eerste cyclus van de Spreidingswet? Waarom heeft u niet in de contourennota opgenomen dat u deze zaken niet wettelijk zult gaan afdwingen?

Wat zijn uw woorden over «geen drang en dwang» waard wanneer u hierover niets in uw contourennota opneemt en de Spreidingswet voorlopig onverkort in stand houdt?

Antwoord 9, 10 en 11

Zie het antwoord op vragen 2 en 3.

Vraag 12

Indien u daadwerkelijk heeft besloten op geen enkele manier tot drang en dwang over te gaan, waarom trekt u de Spreidingswet (of in ieder geval de dwangelementen hierin) dan niet gewoon per direct in?

Antwoord 12

Zoals is opgenomen in de brief die ik op 11 juli als Minister van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening en voor Asiel en Migratie samen met de Staatssecretaris van Participatie en Integratie naar uw Kamer zond inzake het samenhangend pakket, wordt momenteel gewerkt aan het intrekken van de Spreidingswet en wordt uw Kamer na de zomer middels brief geïnformeerd over het proces ten aanzien van het intrekken van de Spreidingswet, als onderdeel van het bredere pakket. Ik ben van plan dit voorstel zo snel als mogelijk in procedure te brengen.

Vraag 13

Bent u bereid om bij gemeenten actief kenbaar te maken dat u geen drang en dwang gaat toepassen aangaande de Spreidingswet, waardoor gemeenten die nu nog geen besluit hebben genomen over asielopvang in relatie tot de Spreidingswet, beter af kunnen zien van hun opgave in het verdeelbesluit Spreidingswet?

Antwoord 13

Zie het antwoord op vragen 2 en 3.